

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

In Festo S. Annæ Matris B. Mariæ Virginis. Simile est regnum cœlorum
homini negotiatori, &c. Matth. 13. 1. De B. Virginis perfectionibus. 2.
Vtrum S. Anna pluribus nupta viris. 3. An plures illi, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

fefforum ac Doctorum, qui præter sanctam quam duxerunt vitam etiam varia literis mandarunt, ut hoc vos pacto edocerent, utque proficeretis, tot præclara vobis posteritque monumenta reliquerunt. Huiusmodi fuisse S. Augustinus, Hieronymus, Ambrosius, Gregorius, sanctus Thomas & Bonaventura, alijque permulti. Reminiscamini quoque tot gloriosorum Martyrum, qui postquam scientia vos & virtute imbuerunt, pro eadem quam docuerant fide mortem etiam oppetere graue non duxerunt, & quam propoluerant veritatem sanguinis sui sigillo confirmare. Verum mementote in primis sanctorum ac diuinoꝝ Apostolorum, qui ut Euangelium vobis annuntiarent, & mysteria sancta traderent, tantopere laborarunt, sudarunt, tantum terrarum peragrarunt, tamque graua tam diuersis rationibus passi sunt; in primis vero S. Iacobi nostri nolite obliuisci.

Quam porro æquum est, sancte Apostole, perpetuo tui meminisse, & quæ in mundum vniuersum contulisti beneficiorum immortalium inuolantemque memoriam tuam, cum de numero duodecim illorum Ecclesie Doctorum fueris, quorum singuli in Spiritu sancti academia edocti sunt, indeque egressi vniuersum mundum erudierunt. Cum inquam ex primarijs orbis Christiani campis fueris, quarum per omnes orbis angulos sonus est exauditus, & quæ omnes omnino nationes ad sacra mysteria, ad sanctissimorum Sacramentorum prædicationem ac perceptionem compulerunt. AEquissimum inquam & par est, ab omnibus te coli ac suscipi, admirabilis Apostole, qui inter egregios illos recenseris Prædicatores, qui primi in Petri Ecclesia appaerentes, veritatem docuerunt, errores ingularunt, idolatriam euerterunt, Philosophis ora obturarunt, mundi sapientiam obmutescere coegerunt, crucifixi honorem stabiliuerunt, religionem in tuto collocarunt, & aduersus Gentes decertarunt. Sancte, inter omnes Sanctos admirabilis, inter concionatores tonitru, inter martyres ductor, & inter Apostolos amicos Redemptoris amicissimus: omnis iuris quam magnam tui colendi, honorandi, laudumque tuarum euulgandarum rationem habet Ecclesia; nos vero eius filij etiam multo maiorem, tuam admirando vitam, mortem, martyrium,

Laudes &
elogia S.
Iacobi.

felicemque ex hoc mundo transitum, fidem & bonum sanctæ conuersationis tuæ exemplum imitandi, ut ad eam nostram conformantes, & sanctarum virtutum tuarum vestigia sequentes, tuasque diuinas prædicationes opere ac re ipsa exequentes, & Deum tui exemplo metuentes ac seruientes, æterna donari gloria, qua modo ipse in altero potiris sæculo, mereamur, ad quam nos Pater, & Filius eius vnigenitus, ac Paraclitus Spiritus S. vnus in personarum Trinitate Deus post decursum mortalis huius vitæ stadium perducere dignentur, Amen.

IN FESTO S. ANNAE MATRIS
B. MARIAE VIRGINIS.

Partitio

- I. De B. Virginis perfectionibus.
- II. De S. Anna, an pluribus nupta viris.
- III. An plures illi, præterquam vna, fuerint filia.
- IV. De S. Anna matris Deipara dignitate.
- V. De eiusdem sterilitate, alijsq; mirabilibus in ipsa consideratis.

Simile est regnum caelorum homini negotiatori querenti bonas margaritas.
Matth. 13.

FIGURA.

Sancta illa Sanctorum, in qua arca testimonij inferenda erat, locus erat dignissimus, ac summopere venerandus, atque adeo gloria & diu tuis inclutus, nihil ut dignius, illustrius, ac diuinius vetus illa Iudæorum Synagoga habuerit. Videtur huic aliqua ratione B. mater Anna assilari pararique posse. quia enim sancta hæc creatura, veluti quædam Sancta Sanctorum, destinata ac selecta erat, in qua mater filij Dei vnigeniti, vera illa fœderis ac testimonij arca collocaretur ac requiesceret; hinc sanctitatis ac benedictionis quidam locus fuit, matrona honore & gratijs, & virtutibus referta, ac creatura omn. b.º adeo numeris perfecta

fecta & absoluta, vt vnum ex inclytis Ecclesie miraculis sepe & habita sit, & habeatur, & in perpetuas generationes sit habenda Vt quid a parte rei subsit, sciamus, & tantum hodie in illam laudum & elogiorum effundamus, quantum ante perfectionum ac meritorum Deus in ipsam co'ulit, Spiritum paracletum rogemus, nobis vt opituletur, ac gloriosissimam Virginem Mariam, ad quam res hęc potissimum spectat, cum sacratissima eius fuerit mater, sua vt intercessione dicenti minime desit, quocirca omnes oculis, animis & genibus in terram deicibus dicamus.

AVE MARIA.

1. Par. 29. David Rex de magnifico illo templo, quod a filio Salomone edificandum erat, & ad cuius fabricam constructumque tantum auri argenti que ac varia supellectilis coaceruaret, ac tantum sumptuum impenderat, vt nemo non obstupesceret, loquens, his sermonem verbis est exortus, *Grande opus est, neq; enim homini preparatur habitatio, sed Deo, hominum omnium conditori.* Par æquumq; videtur, Auditores, vt quoniam hodie de secundi filius templi, sed animati & penitus admirabilis fabrica sermo instituendus est, ab ijs ipsis verbis eum ordiamur, dicentes, *Grande opus erat, neq; enim homini preparabatur habitatio, sed Deo.* Opus inquam admirabile, & res sublimis, ac nonnulli summi Dei inceptum erat sanctæ huius Virginis generatio, in qua non homini, sed Deo, non simplici creaturæ, sed rerum omnium conditori destinata ac preparata habitatio erat.

Omnia magna in hac Virgine concurrunt. Hinc profecto oportebat omnia magna, admirabilia & magnifica in ea concurrere, conceptionem inquam beatam, natiuitatem gloriosam, vitam plane diuinam, mortem mirabilibus plenam, gratiam incomparabilem, gloriam inestimabilem, aliaque grandia, & communem naturæ ordinem transcendentia. Et sicut oportebat, ita & factum est: nã quidquid in illa fuit, summum fuit, ingens, gloriaque, & excellentia plenissimum, iuxta illud Psalmographi verbum, *Gloriosa dicta sunt de te ciuitas Dei.* quod nimirum sine peccati originalis macula concepta fuisti, quod tota pulchra nata sis, quod gratia fueris plenissima, cæli terræ que regina, Messia mater. *Gloriosa ergo dicta sunt de te.* Vt porro hanc de Virgine gloriosa prophetiam aspiciendam constet, audite quid dicat Damascenus, *Et quam aliam ciuitatem intelligemus quam eam, qua Deum suscepit de qua gloriosa ab ipso Domino dicta sunt.*

Orat. 1. de dorm. Virg.

Germanus Archiepiscopus & Patriarcha Constantinopolitanus, de Virgine hac sermo cum incidisset, non nisi per admirationes, exclamaciones, & apostrophes loquitur, *Omnia tua, inquit, sunt admirabilia, o Deipara, omnia supra naturam, omnia ingentia, & aliorum vires superantia.* Et sane numquam vel minimum peccati nexum contraxisse, numquam in Dei sui amore deliquitum fecisse, numquam ad illustres solis huius radios vel minimum conuulisse, numquam in voragine illas peccati prolapsam esse admirabile profecto fuit: matrem simul fuisse & virginem, sine dolore villo peperisse, cor. uptionis expertem mansisse, in cineres non abiisse, communem naturæ ordinem transcendit: verum ab omni æternitate prædestinatam fuisse, Dei vniuenti matrem fieri meruisse, ceterarum creaturarum vires longo superat intervallo.

Ipsa sanctæ Virgo hæc omnia agnoscens, & suam beatitudinem prædicã, gratias agit Deo dicens: *Quia fecit mihi magna qui potens est, ideo magnificat anima mea Dominum.* nec immerito ita locuta est, certissimum est enim Deum, qui sanctus & potens est, magna mirabiliaque sanctæ huic Virgini præstitisse, *magna per gratiam, magna per gloriam, & magna per naturam.* Magna inquam per gratiam, cum Angelus eam plenam gratia saluaret, & ipsa sola plus gratiæ habuerit, quam sancti sanctique oēs simul. In huius rei testimoniũ adfero illud e Proverbij, *Filia multa congregauerunt sibi diuitias, tu supergressa es vnuerjas.* Item illud Ecclesiastici, *Et in plenitudine sanctorum detentio mea quin & illud e Canticis, In horto meo omnia poma noua & vetera.* tropicè ac figuratè denotabat, sanctam hanc Virginem in animæ suæ horto omnigenos, tũ nouos, tũ veteres fructus, id est, virtutes oēs, gratias & vnuerfas sanctorum, sanctarumq; omnium, qui in veteri ac nouo Testam. iã inde ab orbis primordijs vixere, benedictiones comprehendisse.

Magna per gloriã quoq; Deus ei præstitit, vt pote qui eã cum corpore simul & anima in celos subuexerit, & super oēs Angelorum hierarchias collocarit: quod eos in tantum stuporem admirationeq; co'pulis, vt simul oēs extra se quoddamo-

Orat. 1. de dorm. Virg.

In orat. de Virg.

Virginis perfectiones superat perfectiones aliarum creaturarum.

Luci.

Virgo in gratia superat omnes sanctos. Prou. 31.

Eclli. 24.

Cantic. 7.

Virgo Angelos superat gloria.

Cant. 6.

dammodo rapti dixerint; *Qua est ista, qua progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata?* Aurea plane verba, & Angelorum ore digna, & insignes Virginis huius perfectiones includentia. Fuit enim iustar aurorae ante vitam in conceptione, pulchra ut luna in vita, omnis peccati & corruptionis experta, electa etiam ut sol post mortem, in glorificatione, terribilis denique ut castrorum acies ordinata, iam scilicet in Ecclesia ad fidelium omnium tutamen, ac defensionem.

Virgo regia stirpe prognata.

Magna denique per naturam in gloriosa hac Virgine à Deo facta sunt, erat siquidem, si mundi maiestatem ac pompam spectemus, è nobili ac magna prognata propagine, è stirpe regia ac domo Dauid, & veterum Patriarcharum sanguine, quibus nulla in orbe existit prosapia nobilior, descendens. Matthæus eius stemma indagans, & genealogiam texens, longam deducit letiem, qua eam iam inde ab Abrahamo, Isaac, Iacobo, Dauide, Salomone, aliisque inde sequentibus regibus accessit ad usque Ioseph, cui ipsa in coniugem data, *Liber generationis Iesu Christi filij Dauid, filij Abraham, &c.* quem deinde hoc concludit epiphonemate, *Iacob autem genuit Ioseph virum Mariae, de qua natus est Iesus, qui dicitur Christus.* Concludam ergo ipse, eam & per naturam, & per gratiam, & per gloriam magnam semper existisse.

Virginis Genealogia

Matt. 1.

Adhæc, ad magnitudinem eius & excellentiam non parum facit, natam fuisse parentibus & nobilissimis, & sanctissimis, Ioachimo inquam & Anna, ambobus è stemmate regio, & sceptrigero, id est, è tribu Iuda, è qua iuxta illud Iacobi præfagium, *Non auferetur sceptrum de Iuda, &c. Dux de femore eius, donec veniat, qui mittendus est, Reges Israel nascituri erant, descendentes.* Et de sanctis his ac millies honorandis parentibus alius quidam Propheeta prædixit mystico sensu, *Fundamenta eius in montibus sanctis.* Et tamen ad litteram hoc de Ecclesia intelligi queat, cuius fundamenta sanctissima fuere, Apostoli scilicet, viri nempe vita sancti, & auctoritate, & dignitatis magnitudine in hoc mundo montes, mystice tamen non in seite de Deipara capi poterit, cuius fundamenta, id est, conceptio, natiuitas, origo & extractio in montibus sanctis, id est, paren-

Gen. 49.

Psal. 86. Virgo sanctos habuit parentes.

tibus piissimis, religiosissimis, iustissimis, sanctissimisque fuerunt.

tibus piissimis, religiosissimis, iustissimis, sanctissimisque fuerunt.

Ciuitatis ecclestis muri fundamenta è gemmis pretiosissimis constrata sunt. Virgo Deipara insignis quædam ciuitas fuit, ac ciuitas plane cœlestis, cuius primus fundator fuit Deus, *Et ipse fundauit eam altissimus*: verisimile ergo sit, fundamenta eius, conceptione, id est, originem, ortum, natiuitatem omnigenis gemmis, id est, omnigenis gratijs, donis, charismatibus, benedictionibus ac prærogatiuis insignitam fuisse. Ac minime dubitandum est, quin è parentibus sanctissimis descenderit, quibus nulla aut honoris, virtutis, sanctitatis, aut iustitiæ pars defuerit.

Hac de re hora hac matutina ad vos dicere decreui, & propitio Numine beatissimæ ac sacratissimæ Annæ, reginæ hominum simul & Angelorum, quæque filium Dei mundo peperit, matris vitam, virtutes, & mirabilia omnia decurrere constitui. In quo ut methodice certoque procedam ordine, duas concio partes habebit, primo sanctæ huius matronæ coniugium ac genus exponam, deinde ad eius progeniam dilabar.

Primo ergo indubitatum est, sanctam S. Anna Annam, parentibus annuentibus, Ioachimo Ioachimo viro integerrimo honore ac virtute pleno, nuptia, Nazarethi orto nupsisse, ipsam vero Bethleemi, quæ duo oppida tribus sunt Iudæ, natam fuisse. Quod ut manifestius & euidentius pateat, illa prius dissoluenda controuersia, quæ in scholis, & inter Patres & Ecclesiæ Doctores agitari consuevit, num scilicet sancta Anna Deiparæ mater solam hanc & vnica habuerit filiam, & maritum vnicum, an vero plures & filias & coniuges. Magna sane hæc difficultas est, & perantiqua, & iam à multis inter Ecclesiæ Patres sæculis acriter ventilata & disputata. In duas diuersi abeunt opiniones simul omnes, & duæ eorum statuuntur partes & cohortes.

Prima, eaque vulgaris, quæque & numero potior, pars docet sanctam hanc matronam tres habuisse maritos & filias, & è singulis singulas sustulisse. Opinionem hanc propugnant multi & perillustres viri, ijque numero plurimi, D. Antoninus in Historijs, Magister Historiæ in historia Euangelica, Petrus à Natalibus Episcopus in Catalogo, Ludolphus in vita

Apo. 12.

Quæritur num Anna plures habuerit maritos.

1. Histor. p. 64.

visita Iesu Christi, E. kius sermone de sancta Anna, Petrus Sutor libro de triplici Anne cōnubio, Ioannes Gerson Vniuersitatis huius Cancellarius sermone de Natiuitate gloriosissimæ Virginis, alijque permulti.

S. Anne genealogia.

Ser. de nat. Deiparæ.

Mantuanus in Fastis.

Glossord. ad Gal. 1. Ratio.

Tradunt ergo hi ac sustinent, B. Annam primò nupsisse Ioachimo, eoque mortuo, Cleophæ; quin & hoc vita sancto, cuidam tertio, nomine Salomæ: Ioachimo peperisse gloriosam Virginem Dei matrem, & Cleopha sustulisse Mariam illam, quæ vulgò ab Euangelistis nomine patris sui Maria Cleophæ nominatur; Salomæ natam illam tertiam Mariam, quæ in Euangelio itidem Maria Salomæ dicitur. Deiparam matrem Iosepho, Mariam Cleophæ Alpheo, Mariam Salomæ Zebedæo nupsisse. Filios autem trium harum sororum fuisse, primò Deiparæ Iesum Christum, verū Dei filium, ac mundi seruatorem, Mariæ Cleophæ quatuor peperisse, Iacobum minorem, Simonem, Iudam, & Iosephum cognomento Iustum; Mariam Salomæ duorum tantum matrem factam, Iacobi scilicet maioris & Ioannis Euangelistæ. Sacram hanc genealogiam versibus his complexus est Gerson loco superius indicato:

*Anna tribus nupsit, Ioachim, Cleopha,
Salomæq;
Ex quibus ipsa viris peperit tres Anna
Marias:
Quas duxere Ioseph, Alpheus, Zebede-
usq;
Prima Iesum, Iacobum, Ioseph cum Si-
mone Iudam
Altera dat; Iacobum dat tertia, datq;
Ioannem.*

Quin & in Fastis suis sacris Baptista Mantuanus:

*Anna puerperio fortunatissima sancto
Tres habuisse viros, & tres habuisse pu-
ellas*

Dicitur, &c.

Validis opinio hæc nititur fundamentis, & prægnantissimis asseritur rationibus. Quarum hæc prima est, & Glossam Ordinariam vt auctorem agnoscit, ita in epistolam ad Galatas glossantem, *Mortuo Ioachimo Cleophas frater Ioseph Annam accepit uxorem, & genuit Mariam, qua nupsit Alpheo.* Idipsum legere est in prologo S. Hieronymi, quem Epistolæ D. Iacobus præfigit.

Duo hi opinionem hanc & rationem primam mirificè confirmant & corroborant.

Secunda. Certissimum est, & è multis Scripturæ locis apertè eruitur, Christo fuisse fratres & sorores, vt illo Ioannis 2. *Descendit in Capharnaum ipsa & mater eius, & fratres.* & ex epistola Pauli ad Galatas, *Alium Apostolorum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini.* & illo Matthæi, *Ecce mater eius, & fratres stabant foris quærentes ei loqui.* Denique illo Marci 6. *Nonne (aiunt Iudæi) hic est filius Maria, frater Iacobi & Ioseph, & Iudæ & Simonis: nonne & sorores eius hic nobiscum sunt?* fratres autem hi Virginis proles non erant, quod vel cogitare impium foret; ergo sororum eius filij, & Iesu Christi consanguinei, atque idcirco fratres eius dicti.

2. Ratio.

Ioan. 2.

Gal. 1.

Matth. 12.

Marc. 6.

3. Ratio.

Tertia. S. Ioannes Euangelista Christo sanguine fuit proximus, vt ex Euangelio colligere est, verisimile ergo fit, illum è gloriosa Virginis sorore natum esse. Probatum asumptum. Indecens enim fuisset & minimè ex Deiparæ honore, tanto eam tempore cum viro commorari, & tam cum eodem familiariter agere, cui non consanguinitatis gradu iunctissima foret. In rei huius confirmationem facit, quòd mater eius primas à Iesu Christo sedes eius in regno filijs suis petere ausa fuerit, nixa videlicet maximæ illius necessitudinis vinculo, & consanguinitate, vt pote sacratissimæ Virginis soror, ac proinde matertera eius, à quo rem hanc tam enixè contendebat.

Quarta. Ioannis capite 19. Maria Cleophæ manifestè clareque matris Dei soror dicitur, his verbis, *Stabat, inquit Ioannes, iuxta crucem Iesu mater eius, & soror matris eius Maria Cleopha, & Maria Magdalene.* Si ergo eam Ioannes Deiparæ sororem vocare non veretur, efficitur necessario, Annæ eam filiam fuisse. Hæc sunt primaria opinionis huius robora, & præcipua argumenta, quibus auctores hi generosè ac pugilicè suam hanc causam propugnant. Tametsi Scholasticus quidam sæculi huius scriptor eam mirificè labefactarit, eiusque auctores vt vecordes & nescios fugillarit, quasi nulla nixos neque Scripturæ auctoritate, neque historiarum fundamentis, & omnes omnino Doctores rectius sentientes calamo eam ac voce oppugnare; esse enim petram

4. Ratio.

Ioan. 19.

Medina 2.

p. 9. 38. art. 2.

3.

scandali, & vniuersalis omnium contradic-
tionis scopum. Hæc eius verba. *Huic sententia
ab omnibus contradicitur, quippe qua nullum
habeat fundamentum, neque in Scripturis, ne-
que in historijs.*

Secunda o-
pinio dicē-
tum S. Au-
nam vni-
dumtaxat
nupsisse.

Euthymius
Ioan. 19.

Secunda ergo opinio penitus contraria est,
& in aciem prodit arma veritatis vibrans, de-
claratura scilicet sanctam Annam non nisi v-
ni coniugi nuptam fuisse, & vnam dumtaxat
filiam genuisse, gloriosam scilicet Virginem
Mariam. Partem hanc vtpote probabilissimam
tuentur plures ijque grauissimi tum Græci tū
Latini Patres. Primus huic subscribit Euthy-
mius, qui in hæc Ioannis verba, *Stabat iuxta
crucem Iesu*, scribens, credit Virginem Deipara-
ram vni genitam matri filiam fuisse, asseritq;
sororem matris Domini eo loco tantundem va-
lere, quod cognatam.

Theophyl. in
Ioan.

Har. 78.

Eandem veritatem tuendam suscipit Theo-
phylactus inter Patres Græcos non vulgaris
notæ, & eo ipso Ioannis loco negat Mariam
Cleopæ Deiparæ sororem fuisse, sororem
tamen dictam, id est, cognatam. S. Epiphanius
eamdem sententiam secutus, affirmat Mariam
Salomæ Virginis Deiparæ sororem non fuis-
se, sed Iosephi filiam. Eidem veritati è nu-
peris scriptoribus ad stipulantur Lipomanus in
historia Sanctorum; ei concinunt Illustriss.
Cardinalis Baronius in suo ad Annales Ecclē-
siasticos apparatu, R. P. Canisius lib. 1. Maria-
lis cap. 4. & inclutus ille Theologorum prin-
ceps Francisc. Suarez, quorum omnium con-
stans & indubitata opinio est, non nisi vnicum
Annæ maritum fuisse, Iochimum scilicet, &
vnicam filiam, gloriosissimam nempe Dei
matrem Mariam. Quibus eam stabilunt rati-
onibus, ad sex potissimum capita reuocantur,
quas iam ordine vobis deducturus sum.

In 3 p. D.
Th. som. 2.
q. 28.

2. Ratio.

Prima. Honor, excellentia, magnitudo ac
dignitas sacratissimæ Virginis, in matrem Red-
emptoris selectæ ac prædestinatæ, quæque
miraculosa quadam ratione, post statam iam
vriusque parentis sterilitatem, in mundum
nata erat, merebatur ac postulabat, solam eam
& vnicam in sanctæ Annæ familia esse, non
secus atque Isaac in Abrahamæ, ac Ioannes Bap-
tista in Zachariæ. Tradunt qui de animalium
natura scripsere, non nisi vnicum semper è leg-
na catulum nasci, quod scilicet quadrupedum
omnium rex ille sit, cui proinde natura socios

Decena nō-
nisi vnicum
parit.

aut fratres nascenti dare detrectat. S. Annam
ergo, quæ diuino decreto ac nutu in matrem
Deiparæ electa erat, verisimile fit nunquam
aliam concepisse prolem; & quia cunctarum
illa creaturarum erat regina, hinc hoc magni-
tudo & maiestas illius donari privilegio di-
gna erat.

Secunda. Nefas est cogitare, nedum cre-
dere aut affirmare, eam mulierem sanctimonia,
& honestate, qualis sancta Anna erat, quæ post
longam illam sterilitatem, singulari quadam
Dei prærogatiua, nec sine miraculo, De pa-
ram produxerat, tali filia ac coniuge Iochi-
mo contentam minimè fuisse, sed eo vita san-
cto alijs nupsisse, & ad tertias vsque nuptias
conuolasse. Redolet hoc enim, nescio quam
lubricitatem, & animi inconstantiam sapit, &
aliquam in carnales voluptates pronitatem &
incontinentiam viduis indecoram. Vt taceam
hoc cum virtute minimè consistere, castas au-
res offendere, pudiciæ honori non paruum
affricare maculam, carnalitati ac libidini tro-
phæa erigere, mortificationem omnem tolle-
re, & honesti nominis matronæ famam non
mediocriter deterere.

Portia Romana, quam virtus & vidualis Portiæ
continentia apud omnes illustrem celebremq; Rom. sen-
reddiderat, cum iuuenulam quandam mihi-
ficis extolli laudibus audiret, quæ ad secundas viduis se-
patricij cuiusdam illustris nuptias traxisset, i-
cundo nullo subintulit, se eas parui facere viduas, quæ
benibus.

primo amisso coniuge in alium etiam quan-
tunlibet indiyum nobilem que virum amo-
rem transferrent; negabatque eam v-
honestam habendam, quæ amorem à priori coniu-
ge extincto in alium virum denique abbat. Si ex
Portiæ sententia verè ita se res habet, hinc sine
dubio sequeretur, S. Annam post tot nuptiarū
celebrationes non modò non laudandam vi-
deri, sed & nomen decusque suam etiam ex
mundi sententia, non exigua macula infecisse.

Dicitur turtur, cui sponsam suam sponsus
in Canticis parem esse dicit, quæque veræ ca-
sticatis symbolum, & imago est continentiæ,
amisso compare mæculo, numquam alteri
iungi, sed in perpetua viduitate perseverans
semper in aridis arborum ramis nidos con-
struere, & non nisi è turbidis cœnossisque aquis
bibere. Quo naturali exemplo docemur, ve-
ram honestarum matronarum fidem ac con-
tinentiam.

Turtur
symbolum
castitatis ac
continentiæ.

inentiam non nisi in vno diligendo marito consistere, eoque extincto ad alias nuptias non conuolando. Verisimiliter ergo sit, viduam ad eam sanctam, virtutum studiosam, libidinis domiticem, pudori que ita deditam, qualis haud dubie beata Anna erat, auius insipientiorem, ac naturalis consuetudinis penitus immemorem, pudoris sui ad eam negligentem eam incontinentiam venisse, vt plures sibi iunxerit viros, & plures pepererit filias? Equidem in animum vt credam inducere nequeo.

3. Ratio. Tertia. Non solent parentes, vlllo in loco, aut vllas apud gentes, idem omnibus familiae suae liberis nomen imponere, sed potius e contrariis nominum diuersitate ac discrimine numerosam e se se natam prolem distinguere, & internoscere. Aduersarij verò opinionis huius doceant tres sanctam Annam peperisse filias, & eodem MARIAE singulas nomine donatas, quod nemini haecenus visum vel auditum. quare efficio, probabile aut rationi consentaneum minime videri, imò nec verosimile, plures eam vnà filias habuisse. Quartam addamus.

4. Ratio. Anna, matrona venerabilis, aetate iam prouecta erat, dum Virginem Deiparam edidit, non ergo deinceps duplex adhuc matrimonium iniit, nec duplicem nata maritum est. Annis grauem fuisse, antequam Mariam Virginem peperit, hinc eruo, quod viginti ipsis annis in matrimonio sterili manserit, vti in Breviario Romano legitur. Si ergo Ioachimo nupserit anno circiter aetatis vicesimo, quadagesimum haud dubie agebat, cum primum foetum in auras dedit. Deinde vix credibile videatur, Ioachimum illico post foetum editum ad Patres appositum esse, & viduam Annam eo defuncto ad alias statim nuptias transisse, tum aut secundum tam cito exspirasse, & cum ab Anna non deploratum & viduali planctum luctu esse, neve eam ad eam coniugis impatientem fuisse, vt ad tertias statim nuptias conuolaret. Ratio, haec valida mihi & consona videtur, & aduersarias acriter partes premere.

5. Ratio. Accedat tamen & quinta. Ipse mundi Redemptor Iesus summus puritatis & virginitatis maternae existit aemulator; ergo & continentiae honestatisque in auia sua Anna. Non ergo permisit tot eam maritis, ac tam vario conuolungi, quod ex parte probrosum est, &

cuidens summæ incontinentiae nota.

Sexta & vltima opinionis huius ratio haec 6. Ratio. esto. Fidem omnem superat, quin imò ita se habere, cogitare planè nequeo, sanctam hanc Deiparae Virginis matrem Annam inferiorem fuisse alteri illi Phanuelis filiae Annae, Luc. 2. quae Euangelio teste, cum septem in coniugio egisset annos, vidua ad annos octoginta quatuor mansit. Verisimile quoque non est, Iudith pudore, virtute, puritate, & qualicumque demum castitate hac nostra Anna superiorem excellentioremque fuisse: vt pote quae primo marito datam fidem ad eam inuiolatam sanctamque custodiuit, alium vt cognoscere, aut ad secundas conuolare nuptias noluerit. Quis ergo credat, imò vel cogitet, Annam nostram his inferiorem imparemque longè fuisse? & Ioachimo viro prudentissimo, totque donis, virtutibus, meritis illustri, ac coniuge dilectissimo, ac primo defuncto, alijs dein duobus nupuisse? quod reuera & absurdum, ac nefas est credere, & planè commentitium videtur, neque vllam apud viros cordatos fidem inuenit.

His omnibus attentè matureque examinatis, & rationibus vtriusque allatis in recti iudicij libra appensis, secunda opinio & probabilior & certior videbitur, nec Ecclesiae, Patribus, vel S. Scripturae vlllo modo aduersari. Non quidem Ecclesiae, quod ipsa tum in Lectionibus, tum in officio de S. Anna, nullam trium eius maritorum, nea trium filiarum mentionem faciat. Non etiam Patribus, nullus enim illorum triplex hoc matrimonium, triplicemque eius partum vel lingua, vel scripto asseruit. Tum denique sacrae Scripturae non repugnat; quidquid enim ipsa hac de re scribit, verissimū quidem est, etsi tamen hinc efficere non velimus, tot Annarum coniugibus iunctam fuisse, aut tot genuisse filias.

Ad horum stabilimentum, praeter rationes III. iam antea contra aduersarios productas, velut Novae rationes testes producturas alias quasdam conditiones, quibus probatur S. Annam, quod nulla probabilis exstet historia, aut plures non monumentum certum, in quo planum fiat, habuisse duas Annae aut plures filias fuisse; credendum est, ergo potius, quod & dignitati Virgineae conuenientius ac decentius, & ad eius decus, &

Iii e matris

Anna filia
Phanuelis
vidua man-
sit ad annu-
84.
ludith se-
cundo nu-
bere noluit.

Probabiliter
de matrimo-
nio S.
Annae opti-
nio.

matris honorem propius spectat, quod de-
mum à veritate & equitate maximè dependet,
ad alias eam nuptias non transiisse.

2. Secundò, docentes S. Annam plures vnà
habuisse filias, hoc dumtaxat è Ioannis cap. 19.
erunt. Dicunt tamen loci huius interpretes,
sororem ibi pro affini vel cognata accipien-
dam, & sensum esse hunc, *Stabat iuxta crucem
Iesu mater eius, & soror matris eius*, id est, affi-
nis, vel cognata matris eius, *Maria Cleopha*.
Vt & illo Marci loco, *Nonne & sorores eius*, id
est, Christi cognata, *hic nobiscum sunt*? solet
siquidem Scriptura sacra fratrum nomine cog-
natos, & sororum cognatas exprimere. Sex-
centa huius phrasos afferre exempla queam,
quibus quod dico confirmetur, sed vnum è To-
biæ historia de promam, vbi Tobias iunior ita
Deo supplicat: *Tu scis, quia non luxuria causa
accipio sororem meam*. quo loco cognata per
sororem accipienda est: certum quippe est, Sa-
ram vxorem non sororem eius, sed cognatam
dumtaxat fuisse. Atque hæc è magnorum il-
lustriumque Ecclesiæ Græcæ luminum scrinijs
deprompta sunt, Euthymij inquam & Theo-
phylacti.

Tob. 8.

Fratres pro
cognatis
accipiuntur
in Scriptu-
ra.

Doctrina
notabilis.

At si exactiorem difficultatis huius habere
solutionem ac notitiam velitis, ac perspicue
nosse, in quo hæc cognatio aut consanguini-
tas eorum, qui Christo sanguine ad eò proxi-
mi fuisse dicti sunt, consistebat, & quænam
fratres illi & sorores attribuendi fuerit occasio;
seiat oportet, Cleopham, Iosephi sponsi Dei-
paræ fratrem, proinde affinitatis iure, Ma-
riam Cleopha, Deiparæ Virginis sororem
fuisse. Ac propterea S. Iacobum Minorem,
quod Cleopha (qui è B. dæ sententia aliter di-
ctus est Alpheus) esset filius, fratrem, id est,
cognatum affinemque Redemptoris dictum
esse: vt enim S. Augustinus ait, Omnes con-
sanguinei Virginis, fratres erant Christi.

Tract. 10.
in Ioan.

Lingua He-
braica ver-
bis non
abundat.

Accedit adhuc, linguam Hebræam ieu-
nam maximè, & in verbis inopem, & angustis
admodum limitibus circumscriptam, cum suis
in sensibus & conceptibus se dilatare nequeat,
eidem sæpe verbo plures dare significationes,
easque inter se aliquando disparatas: cum è
contra Latina & Græca vberes sint, copiosæ &
verbis abundantes, latissimeque se diffunden-
tes. Hinc Hebræi verbis nominibusque desti-
tuti necessarijs, fratrum nomine cognatos, &

fororum cognatas donant. Atque hæc prima-
ria ac potissima causa est & origo, ob quam in
sacris litteris fratres habuisse Redemptor dicitur;
quod nomen, cognatis exprimendis dedi-
catum & usurpatum, sæpe etiam ad fratres de-
notandos adhibeatur. Non me fugit adhuc,
Patres Græcos, Chrysostomum, Epiphanium,
Origenem, aliosque in ea esse sententia, ac do-
cere, eos qui fratres Domini in Euangelio di-
cuntur, idcirco fratres dici, quod Iosephi es-
sent filij, qui Virginis erat cõiux, & putatijs
hominum opinione, Redemptoris parens. sed
hanc mouere in præsentiarum litè nolo, nec
discutere: tum quod temporis coarctet angu-
stijs, tum verò, quod parui controuersia huius
diremptio emolumenti foret atque compendij.

Omnibus ergo ita discussis, examinatis, & Parentis
exploratis, notissimum est, sacratissimæ Vir-
ginis Mariæ, filij Dei matris, vnica ac solius
Deiparæ, matris suæ prolis, parentes fuisse, Ioachimum
& Annam, quos ob eximiam castimoniam
amerturum par dicere Damascenus non erubuit,
quibusque hoc canit elogium: *O castissimum Orat. 1.
par tururum ratione præditarum, Ioachim &
Anna! ô par beatum! vobis omnis creatura ob-
stricta est: per vos enim donem omnium dona-
rum præstantissimum creatori obtulit, nempe
castam matrem, qua sola creatore digna erat. O
beatum Anne vxorum, qui vnum cælum cæ-
li ipsi latius peperit!*

De iisdem sermonem instituens Nicepho. Nicepho. 16.
rus sic loquitur, *Ambo erant accuratiorè vita 1. cap. 7.
præstantes, nec non primis quibusque splendidi-
dissimi nobilissimisque genere conuulsi. S. G. Orat. de
gorius Nyssenus è nescio qua historia veteri Christi
prodidit, Ioachimum Virginis patrem, inter
eos, qui in lege Mosæica summam vitæ perfe-
ctionem sectarentur, atque virtutum exercitio
sefe totos occuparent, quo tum moris erat, fa-
cile principem & caput fuisse, & acquisitis ha-
bitu virtutibus nimium quantum excelluisse.
Ipse quoque auctor libri, cui nomen *de ortu
Virginis*, apud D. Hieronymum, tribus verbis
& quàm paucissimis, sanctorum horum con-
iugum vitæ historiam complectitur, *Vita,
inquit, Ioachimi & Anna simplex & recta a-
pud Deum, apud homines irreprehensibilis erat
& pia. Ceterum satis superque. Scholasticorum
more, quæstionibus dubijsque prima hac
parte occurrentibus proponendis dissoluen-
disque**

disque immorati sumus ; iam ad moralia & ethica descendamus, & paucis S. Annae perfectiones, excellentias, laudes & praeconia, quod altera nos parte facturos promiseramus, recenseamus.

IV. Hoc ergo ut stadium decurrere incipiamus; vetus Ecclesiae sanè traditio est, quæque ab illustribus eminentibusq; Patribus asseritur, Ioachim & Annam, è nobilissimo Davidis stemmate descendentes, Virginis Deiparae parentes fuisse; ita namque docet Hippolytus Martyr, Apostolorum discipulus, apud Nicephorum in historia Ecclesiastica, & conuenit Epiphanius in hæresi Collyridianorum, & Ioannes Damascenus lib. 4. de fide orthodoxa. Adeo ut, cum communi Ecclesiae traditione, tum manifesto trium horum Patrum testimonio constet, gloriosissimam Annam, vnâ cum coniuge Ioachimo, è stirpe David progenitos fuisse, & domo nobiles & illustres.

Accedit D. Augustinus & Epiphanius hæretici simul & D. Hieronymus, qui nobilitatem Ioachimi & Annae cum eorundem virtute, & stirpis familiarique decus cum vitæ sanctorum pariantes, nobilissimos eos iuxta ac sanctissimos fuisse tradunt, ac viginti ipsius annis prole & hærede (quod Anna sterili esset) caruisse; cumque quadraginta diebus assiduo ieiunio simul & orationi vacassent, apparuisse ipsi Angelum, & Virginis Gloriosissimæ illis natiuitatem promississe. S. Hieronymus in alia discendens, in tres eos partes facultates suas ait dispersitissimas, quarum prima templo celsit cultuique diuino, secundam pauperibus, tertiam denique in vitæ necessaria referuarunt.

A Ioachimi autem laudibus commemorandis super se lebo, cum S. Annae dumtaxat recensere sit animus ac sententia; tametsi fieri nequeat, quin laudata vxore simul & laudetur maritus. Venim in facultatibus, pietatis exercitijs, amore, affectu alijsque rebus pijs coniunctissimi fuerunt, ita & in laudibus & præconijs inseparabiles iunctique sint oportet; die tamen hodierna Annae solius Panegyristen agam. In quo, si quod à nomine trahendum omen est & augurium, dico, quatuor in sacris litteris Annas repetiri, & eas omnes sanè perillustres, virtute nobiles, sanctitate admirabi-

les, æternisque singulas dignas laudibus.

Primam in dyto hoc dictam nomine com. 1. Reg. 1. perio matrem Samuelis, de qua primus Regum meminit liber, cordatam illam, prudentem & illustrem Annam, cui vicissim maritus prudentia, honestate, ac pietate eximius obtigit Heleana de Ramathaim. Erat hæc similiter sterilis; quod illa probrum parum æquo ferens animo, & prolem à Deo postulans cælitus fuit exaudita, filiumque Dei dono nacta est, qui Samuelis donatus est nomine: quem ablactatum ipsa ilico in domum Domini tum in Silo commorantis attulit, & ei à quo acceperat obtulit, eiusque cultui & ministerio voluit æternum esse consecratum.

Anna mater Samuelis.

Secunda, quæ hoc nomen promeruit, fuit illa è tribu Nephthaim, tempore captiuitatis tribuum Israel in Ninive, viri sanctissimi Tobiae vxor, & Tobiae, qui Raguelis duxit filiam, & Angelum Raphaelem indiuisum viæ longæ comitem habuit, mater.

Tertia fuit filia Phanuelis, quam Lucas Euangelista depingit, ea castimonia & sanctitate; ut insigni continentiae nota ad annum vltimæ ætatis octogesimum in viduitate permaneret; sanctitatem verò testatura, assiduo ieiunio precibusque vacauerit, nocte dieque à templo non recedens, quæ propterea vnâ cum Sacerdote Simeone donum prophetiae promeruit, cum infans Iesus in templum illatus est Domino præsentandus.

Luc. 2.

Quarta verò ac postrema, omniumque nobilissima ac sanctissima, fuit S. Anna gloriosissimæ Virginis mater, quam hodie Christianus orbis qua patet, colit & reueretur.

Non me latet in super, fuisse & apud Romanos olim Annam, cui nomen Perenna, cuius tam illustre apud eos erat nomen & fama, licet apud vt in Dearum relata sit numerum. hinc inter varios disceptatum est, æquænam hæc femina foret, & vndenam venisset. Credunt siquidem nonnulli Didonis tantoperè à Poetis celebratæ sororem esse. Alij Lunam esse sibi persuadent, quod è mensibus anni constent, ac proinde ipsa temporis longitudo ab ijs dependeat & in ijs sita sit; menses quoque ad lunæ cursum & distinctionem dimeriantur. Alijs infedit opinio, Annam hanc Perennam celebrem Romæ matronam fuisse, quæ com meatu olim Populo Rom. summa annonæ penuria

penuria laboranti & ad extrema redacto auxilio fuerit; ad eò vt nisi pia hæc mulier opem tulisset, fame omnes ad vnum perissent. Hæc communi senatus consulto statua illi à re-pub. in grati animi signum beneficijque ac-cepti memoriam decreta est, vtque ita perpetua & perennis apud Romanos foret, & semper à populo coleretur, per quam factum erat, ne funditus populus interiret. Meminere huius Poetæ, & Ouidius in fastis in primis:

Lib. 3.

*Ipsa loqui visa est, placidi sum nympha Numici,
Anna Perenna latens, Anna Perenna vosor.*

Tametsi verò omnes hæc fabula & Poeta-rum commenta ad veritatem vel hilum face-rent; equidè vobis ipse auctor sum, vt creda-tis, inter Annas omnes, quas tantopere orbis suspexit, coluit, & reueritus est, nullam laudè digniorem illustrioremque hac ipsa nostra, Virginis sanctissimæ matre, & matronarum omnium, quas vlla viderunt secula, regina ex-sistisse. Hæc ipsa præ omnibus & inter omnes, honoris statuas, uophaæ, pyramides, marmo-reas arcasque statuas & rostratas, quin & im-mortale numquamque intermorturum no-men meretur.

Num mu-
lieres lau-
dandæ fo-
rent, ambi-
gebant ve-
teres.
Plutarch.
de virtutib.
mulier.
Gorgias
Leontinus
aiebat ma-
tronatum
virtutes
diuulgand-
das.

Non possum, quin mecum ipse rideam, dum veterum ineptias Philosopho-rum accu-ratiùs perpendo, disceptantium ambigentium-que, num mulierum essent virtutes depræ-di-candæ publico-que decantandæ præconio. Plu-tarchus sanè magnus ille vir docere non est veritus mulierum nec virtutes, nec vitia esse cuiquam manifestanda; credebaturque illam in-ter foemina omnes & primam & signissimam & præstantissimam habendam, cuius nulla foris vel ad vituperium vel ad laudem fama sit, & cuius neminem non actiones lateant, nec palam sint. E contra verò Gorgias Leontinus mulierum famam ac prædicationem propu-gnans, tametsi species ac venustas mulierum occultanda sit, virtutes tamen earum omnibus innotescere debere contendebat.

Et sanè prudenter admodum & sapienter Philosophus hic censuit; cuius opinioni et-iam accedens Spiritus sanctus mulierem bo-nam sanctamque deprædicandam docuit, quæque virtutes, ac bona opera meritaq; pas-

sim celebranda. In Prouerbijs namque legi-mus, *Date ei de fructu manuum suarum.* *Laudate eam in portis opera eius,* in omnium scilicet conspectu. Si qua autem vniquam lau-dari meruit mulier, Anna certè in primis lau-dem & præconia promeretur, cuius nimirum opera manuum planè fuisse admirabilia, & vir-tutes quodammodo infinita.

Prou. 31.

Sanè si Dei sanctos, & in sanctis Deum lau-dare & celebrare iubemur à Psalte dicente, *Laudate Dominum in sanctis eius:* longe sanè æquius & potiori iure in parentibus, & con-sanguineis, & in Anna præsertim laudandus est; de cuius virtute ac sanctitate minimè est dubitandum, cum certissima credamus fidè, Deiparam ab illa siue peccati originarij labe conceptam esse, eam-que diuinitus inter reli-quas mulieres electam, quæ Messia: auia foret. Ecquæ hæc dignitas, quantum hæc illi ho-norem adfert & decus? quanto per hæc cate-ris illam præferit mulieribus?

S. Anna
Deipara si-
ne peccato
originali
concepta.

Vt singulares olim prærogatiuas ac benefi-cia quædam ingentia Abrahæ & Dauidi pro-misit Deus Messia: illos proauos & maiores, tametsi longa nepotum interiecta serie, fo-e.

2 Reg. 11.

Atque hæc fuere beneficia illa magna, quæ Da-uidi Dauidam Propheta exprobrauit dicens, *Si hec tibi parua videntur, adijciam tibi maiora.* Magna Dei beneficia eaque temporalia & cor-poralia in Dauidè cœlitus collata ià recensue-rat, & maiora silentio inuoluit. Sed quamam illa? sanè, vt alia prætermittam, quod promif-sum cœlitus accepisset, erus è posteris Mes-siam oriturum, *De fructu ventris tui ponam super sedem tuam.* Quod adeò magnum im-mensumque est beneficium habitum, vt idcir-co in lachrymas prorupisse Ezechiam regem, audito è Propheta propediem se inopinatò emorturum, auctor sit Diuus Hieronymus.

Promissa
Abrahæ &
Dauidi de
Messia la-
cta.

Videbat namque iam illiberem se esse, hæc de omni carere, ac proinde moriente se, pro-missum Dauidi de Messia è se nascituro fa-gis caula. Quid: si tam i lustre, & vt ingens habitum fuit beneficium, Messia: ac Iesu Christi parentem non nisi longè distitum esse, quales fuere Abra-ham, Dauid, & Ezechias; quanto maior, obse-cro, futura gloria, quantoque dignius, proximum eius parentem, quia imò auiam existe-
ret

4. Reg. 20.
Lacrymas
Ezechie re-
gis caula.

re Honor hic Sanctæ Annæ referuatur, ut pote omnium honorum maximus ac præcellentissimus.

Gen. 17.

Abraham Patriarcha dandum sibi è Sara filium audiens, qui à Deo benedicendus esset, illico in terram pronus ac venerabundus concidit, non tam coram Deo se humiliaturus, eique gratias acturus, quam quod tanti sub beneficij fasce & onere fatiscens, suis id humeris pondus minimè sustinere se posse fateatur. Quid de sancta ergo Anna dicemus, quæ in Dei filij auam proximamque mundi Redemptoris parentem assumpta fuit: anne quid simile inquam homini euenit? parne cuiquam honos obtigit?

Magna Annae dignitas Desipere mentem fuisse. Prov. 15.

Dignitatem excellentiamque S. Annæ adauget, quod immaculatæ Virginis Mariæ, Verbi æterni matris genitrix facta sit. Si enim, Sapientis iudicio, *Filius sapiens gloria est Patris*; non minùs quoque sua prudens & cordata matris suæ futura est honor & ornamentum. Cum ergo S. Anna tam prudentis, sancta, perfecta, adeoque admirabilis filia fuerit mater, quanta eius futura est gloria? quanta dignitas? quam admirabilis excellentia?

Luc. 1.
Benedictio
Luc.

Si Ioanni Baptistæ Zachariæ filio tanta colata sit iam inde ab vtero materno sanctificatio, ut & in matrem illa redundarit, adeo ut & Spiritu sancto, sicuti rectè Beda obseruat, repleta fuerit; quidni ipsam Annæ nostræ, in filia suæ sanctificatione, contigisse credamus, cum hæc illa fuerit maior, pluribusque gratijs & benedictionibus insignuata? simplex Messias seruus & præcursor tantum matri honorem & beatitudinem peperit, cur hominum simul & Angelorum regina, filijque Dei genitrix non maiorem longe suæ afferat? An non Annæ, quæ Verbi incarnati & Saluatoris omnium mortalium matrem vtero tulit, conditio ac fors Elisabethæ forti præponderabit, quæ non nisi hominem in mundum edidit?

2. Reg. 6.

Tantis Deus Obededom Gethæi domum benedictionibus circūtulauit, quod arcam testamenti ad menses aliquot domi seruasset, ut scriptura dicat, *Benedixit Dominus Obededom, & domum eius propter arcam Dei*. Vnde hoc officio, si Leuiticus huius domum ita benedixit Deus, quod arcam sedes domo

dumtaxat excepisset; Anna verò cum domus fuerit, in quo diuinorum thesaurorum arca, sacratissima inquam Virgo, Dei mater, nouem mensium spatio commemorata est; equis illam idcirco benedictiones, gratias, charismata cælestia accepisse, quanta beatitudine donatam credemus?

Iud. 13.

Verè itaque de illa dici illud è Deo ore de Iahle cantico potest, *Benedicta inter mulieres Iahel*, & *benedictur in tabernaculo suo*. Benedicitur Iahel in tabernaculo, quod in eo Sisaram hostilium copiarum ducem confecerat: Sancta Anna verò inter mulieres omnes benedicta est, & ab omnibus omnino Christianis benedici meretur in tabernaculo suo, gloriosa inquam Virgine, quam ipsa velut tabernaculum filio Dei destinatum tulit, & in qua non iam Sisara, sed inferorum tyrannus demon, & rebellium ac præuaricantium omnium princeps inglutatus est; ipsa namque serpentis comminuit caput, & iobur hostile potenti manu confregit; hanc ob causam sancta hæc mater æternas promeretur laudes & benedictiones.

Lib. 4. c. 9.

Refert Alexander ab Alexandro vineæ quoddam admirabile genus esse, quæ pampinos & folia aurea, racemisque auri instar gemmarumque rutilantes proferat. De rei Vineæ, fo-huius veritate disceptare nolo, nec curiosa vultque suis indagare: dixero nihilominus S. Annam aurei coloris velut egregiam quandam fuisse vitæ in Iuris prote-dæ consitam agro, & auratas frondes protulentes. Hæc, admirabiles inquam virtutes, & racemos auri instar fulgentes & gemmarum in a orem resplendentes, Virginem inquam Deiparam, quæ de se ipsa ait, *Ego quasi vitis fru- Eccl. 2. 4. Efficaui*; & alio loco legitur, *In simbrj; au- Psal. 4. 4. res circumamicta varietatibus*. Vti vitæ fulgor vineæ decus & ornamentum addit, eamque reddit admirabilem; ita filia huius magnitudo, maiestas & excellentia, matris virtutes, gratias, ac merita mirum in modum perfecta reddit, omnibusque numeris absoluit.

Lib. 1. c. 5.

Fulgosius auctor, Lucullo in Asia agenti terribite in somnis atque horrendum spectum se obtulisse, dixisseque: *Luculle, amicus tuus venit, ut tecum sit, & commoretur*. Excitatus ergo, & quid hæc species portenderet incertus, dum animo hoc ipse visum vo-

luta-

lutat & excutit; ecce tibi repente affertur nuntius, Romanos naues aliquot Siculas in fugam compulisse; quæ clade perterrita statuatam quamdam marmoream in litore deseruere; inquam ipse postmodum obambulans incidit (erat autem amici illius statua); hanc ipse cum considerasset & circum vndique intuitus esset, nihil se magni inuenisse ratus inuentum contemnebat. At cum tolli eam iussisset, vix loco moueri potuit. E pondere ergo aliud in ea latere agnouit, quam sibi ipse ante persuaserat: igitur aperiens inæstimabilis in ea pretij thesaurum reperit. Hæc Luculli statua Annæ nostræ interioribus animæque perlimilis erat. Ipsa namque exteriori quidem schemate, & in oculis hominum, verè inutilis statua erat, mulier inquam ab alijs non differens; sed cordis eius thesaurum & animæ merita si quis consideret, & pro dignitate ponderet, nulla ponderosior, maiorisque pretij mulier existisse comperietur, utpote in comparabili thesauro & cimelio pretiosissimo, Deipara inquam matre, plena, hæc namque gratiarum omnium thesaurus, de qua scriptum est, *Multa filia congregauerunt sibi diuitias, tu supergressa es vniversas.*

Deipara
gratiarum
omnigena-
rum the-
saurus.
Pro. 31.
S. Anna,
vna exce-
pta Deipa-
ra, omnibus
mulieribus
præcellit.

His omnibus ergo ritè ac pro merito examinatis, & ob rationes, quas paulò post subiungam, assero, S. Annam, vna excepta filia, omnibus quæ ante existierant, & futuris retro seculis exstabant, mulieribus, sanctitate gratijs, meritisque præcelluisse, ac superiorem fuisse. Quod hoc pacto confirmo: Quicumque ad aliquod à Deo opus exequendum electus est, eo ipso ad eximium gratiæ gradum euehitur & singularis in eum sanctitatis prærogatiua confertur: & quò opus & munus, ad quod vocatur, maius est & eminentius, eò & maior illi gratia communicatur, per quam ad opus hoc & officium dignus reddatur. Huc velut in confirmationem facit, quod in Numer. ad seditiones Moses ait, *Quomouaque elegerit Dominus, ipse erit sanctus:* numquam enim aliquem Deus optimus maximus ad sui obsequium ministeriumque vocat, quin collatis in eum gratis simul etiam sanctitatis charismata infundat. Huc addo illud Augustini in illa Apostoli verba, *Elegit nos ante mundi constitutionem, dum ait, Deus quos eligit, bonos facit.* Vade hoc elicere argu-

Num. 17.

In gloss. or-
din supra
epist. ad
Ephes. 6. 1.

mentum licet: Quos Deus eligit, hos bonos simul & sanctos reddit: quos ergo ad dignitatem eminentiorem assumit, sanctiores eos & meliores facit: & vt gradatim ascendamus si ad maximam summamque que optiam dignitatem euocet, illum quoque & optimum & sanctissimū efficiet, secundum hoc Aristotelis axioma, *Sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis, & maxime ad maxime.* Cum igitur iam inde ab omni æternitate beatâ Deus Optimus Maximus Annam elegerit, & è reliquo creaturarum vulgo veluti sequestrauerit, vt filij sui matris genitrix foret, (quæ insignis & supereminens est dignitas, & infinitæ cuiusdam dignitatis opus) credendum est, minimeque dubitandum, quin eam & sanctissimam & perfectissimam reddiderit.

Confirmatur id ipsum ex illis Redemptoris verbis apud Matthæum, *Arbor bona facit fructus bonos;* que ergo futura melior, meliores etiã faciet; & quò quæque melior erit, eò & sapidiores profert; si verò eminentissimè summeque bona, & optima, indubitatum est optimos etiam ex ea fructus progignendos. Certissimum porro est S. Annam excellentissimum, optimum, sanctissimumque tulisse fructum, siquis vnquam exstiterit, gloriosissimam scilicet ac sacratissimam Virginem. vnde efficiamus licet & coligamus, eam & optimam & sanctissimam, & inter omnes mulieres omnigenâ benedictione cumulatissimam fuisse.

Ad dictorum meorum confirmationem vsurpo & illud Lucæ 6. Saluator docens, eoque hypocritæ scelestique pacto argumento-que à viris sinceris dignosci possent, hac vsus est metaphora, *A fructibus eorum cognoscetis eos;* quasi dicat, Hypocritas vafrosque è suis exercitijs & operibus non lectis cognoscetis, quàm è fructibus arborem. E fructu scilicet arbor, & ex illius bonitate huius cognoscitur bonitas ac perfectio. Certissimum est autem, S. Annam, arborem illam eximiam, in Ecclesiæ vitidario plantatam, omnium quos vlla viderunt sæcula fructuum & excellentissimum, & pretiosissimum, maximeque admirabilem produxisse, eius proinde magnitudo, sanctitas, maiestas & excellentia omnibus terræ mirabilibus magnitudini eminentiæque præ-

In Topica.

Matth. 7.

S. Anna

nulla vni-

quam mu-

lier san-

ctior.

Luc. 6.

Arbor è

fructu co-

gnoscitur.

Orat. 1. præferatur necesse est. Vnde Damascenus, *Ex fructu, inquit, arbor cognoscitur; optima ergo arborum, Ioachim & Anna, ex quibus eximius fructus productus est.*

Exploratissimum est ergo, Auditores, creaturam hanc sanctam, præ alijs mulieribus, diuinitus benedictam, locupletatam, & omnigena ratione prælatam fuisse. Eruo hoc è tribus, quæ in illa cluxere, mirabilibus, quæque ad nomen illius & magnitudinem magis extolendam, ac cælo terræque declarandum, quidquid in illa erat, communes aliarum creaturarum excellentias longo intervallo transcendisse, in illa efficere diuina maiestas dignata est.

V. Horum mirabilium ac miraculorum, quæ naturam omnem in admirationem rapere, primum fuit viginti annorum, diuino potius nutu, quam naturali quodam defectu, procurata sterilitas, nulla vt stirpis successioneque spes superesset. Mirabile dico aut miraculum, non quod ipsa natura sua sterilitas miraculosum quid aut prodigiosum sit, cum non nisi pure simpliciterque priuatio quadam sit merè naturalis; sed quod diuino suo eam decreto ac destinatu Deus permisisset, ad magnum inde suo tempore eliciendum mysterium. Atque vt Annæ Helcanæ coniugis Dominus yuluam, vt in libris Regum dicitur, conclusit, vt nimirum eam deinde referaret, matrem illam Samuelis viri sanctissimi efficiendo; ita quoque verisimile sit, eundem ipsum Deum constituisse, vt Ioachimi viri integerrimi vxor Anna viginti ipsis annis infocunda foret, vt post non sine miraculo tam egregiæ, nobilis, illustrisque filix, sacratissimè scilicet Virginis Mariæ mater redderetur.

Admirabilis huius sterilitatis rationes dant Patres, easque elegantissimas. Primam supeditat sanctus Ioannes Damascenus, *Vt ad incarnationis summum miraculum per miraculum hoc fieret gradus, vtque paulatim è rebus infimis & abiectis ad magna & sublimia, summaque fieret gradatio.*

Idem auctor adfert & secundam, aitque naturam, velut subiectam & inferiorem obsequentissimam, gratiæ, ceu reginæ ac dominæ in Virginis conceptione cedere & obsequium quodammodo deferre voluisse: *Natura, inquit, voluit gratia in conceptu Virginis cedere.*

Bess. de Sanctis.

Vt scilicet esse, origo & productio tam perfectæ absolutæque creaturæ gratiæ diuinæ, non sit gratiæ verò naturæ viribus attribueretur; & verbo vt in Virginis dicam, omnibus manifestum hoc pacto fieret, conceptio cœlitus hoc, neu vulgari & terrena quadam ne ratione contingere, opus esse Excelsi & omnipotentis dextræ, quin illustre quoddam miraculum, non verò causæ ordinariæ subalternæque effectum & radium.

Tertia ex Angeli qui Ioachimo apparuisse dicitur verbis colligitur, quæ memoriæ ipse mandauit, vt hæc ipsa ad vos afferrem, *Cum alicuius vterum claudit Deus, ait Angelus, ad hoc facit, vt mirabilis donuo aperiat, & non libidinis esse quod nascitur, sed diuini muneris cognoscatur.* S. Annam ergo infocundam esse Deus voluit, vt, cum è tali matre Virgo Deipara nasceretur, suam ipsa extractionem, conceptionem, omnemque originem non sine insigni miraculo à sola Dei gratia, non autem à brutali concupiscentia & sensuali libidine acciperet.

Quarta, è nostro deprompta horto, sit hæc. Diuino factum est consilio ac nutu, vt sacratissima Virgo è matre sterili ac tanto tempore infocunda ederetur, quo nascituræ hoc pacto magnitudo excellentiaque patefceret, & nemini non perspecta foret, vtpote de cuius natiuitate & ortu tanto cœlum tempore consultabat, & in qua tanto natura ipsa labore insudabat. Ita & in Isaac & sancti Ioannis, Baptistæ conceptione & ortu contigit, illorumque matrum sterilitas magnitudinis mirabiliumque nasciturarum prolium fuit argumentum.

Ratio hæc Venerabilis Bedæ auctoritati innititur dicentis, *Diuinitus, inquit, procuratū est, vt ex sterili matre, & vtroque parente prouentioris ætatis Ioannes nasceretur, quatenus etiam ortus eius miraculo patefceret virum magna virtutis futurum esse.* Insinuare, meo iudicio vult, steriles idcirco matres prole cœlitus donatas esse, vt natiuitatis miraculo ac prodigio nascituræ prolis proderetur dignitas, & originis notatus horoscopus & nouitas, illustrem illorum sortem futuram declararet, ipsique filij inde nati magni, & in vita admirabiles futuri censerentur, vtpote, qui in primæuo vitæ exordio communia conditionis humanæ iura ac consuetudinem vulgarem transcendissent.

K k k

Secun-

Secundum in S. Anna mirabile.

Tom 2. ser. 51. c. 2.

B. Virgo vsum rationis habuit etiam in utero matris.

Art. 1. c. 12. 3p. q. 27. art. 3.

S. Ioannes iam inde ab utero matris vsum rationis habuit.

Angeli à primo creationis suae instanti cognitione donati.

Secundum in sancta Anna mirabile est, gloriosam eius filiam, Virginem scilicet gloriosam, iam inde à primo conceptionis articulo, in beato matris utero, rationis esse donatam vsu Veritatem hanc astruit & confirmat sanctus Bernardus, cuius hæc genuina sunt verba: *Ex dictis, inquit, sequitur, quod beata Virgo etiam dum erat in utero matris, habuit vsum liberi arbitrij, atque lumen perfectum in intellectu & ratione.* quali diceret: Naturali fieri consuetudine solet, vt, quamdiu proles veluti captiuæ, obscuris materni uteri ergastulis continetur, in tenebris etiam agant ignorantia, ad eò, vt non plura mente quam oculis perspiciant, nec plus rationis iudicijque vsu polleant, quam si animalia bruta, & sensus omnis rationisq; expertia forent. At Virgo singulari quadam prærogatiua, & præter consuetas naturæ leges & iura, iam inde ab utero materno rationis vsum nacta, libero voluntatis arbitrio vsa est, eiusque intellectus, pulsus ignorantia tenebris ac nebula, perfecto donatus fuit lumine, quo cuncta perspexit. Eiusdem quoque opinionis est Dionysius Carthusianus libr. de laudib. incomparabilis Virginis.

Refragatur ei tamen D. Thomas, cum palam ait, *Virgo non statim habuit vsum liberi arbitrij, adhuc existens in utero matris, hoc enim est speciale priuilegium Christi.* perinde ac si diceret, Deipara ante debitum tempus libertatem, cognitionem aliosque rationis actus non habuit, eò quod soli Iesu Christo, æterni Patris filio hocce priuilegium ac prærogatiua concessa sit. Tamen si magnum, doctum, sanctumque hunc virum summo opere suspiciam, in hoc tamen puncto ab eo desisco, in alia longè ratione fortiore virgente abreptus. Concedo quidem, singularem hanc prærogatiuam fuisse, & Iesu Christo propriam, cum tamen Ioanni Baptistæ ea data sit, Virgini cur Deiparæ negetur? dicere nefas erit matrem Dei inferiorem minoremque fuisse Ioanne Zachariæ filio? nequaquam, auditores: nec enim id ratio sinit aut equitas.

Certum insuper est, Angelos, beatos illos ceteri ciues iam inde à primo creationis suæ momento cognitione donatos, & libero voluntatis arbitrio. Conueniens ergo, & honori Filij Dei, & Deiparæ dignitati decens fuit, idem in ipsam priuilegium conferri, eadem-

que gratia donari, ne in hoc forsan Angelis foret inferior, illa scilicet, quæ ceteris in rebus infinito eos interuallo superabat. Deinde in Apocalypsi representatur vt mulier amicta sole, & vndiquaque splendens & fulgens, vt nimirum hinc euidens fiat, eam tam intra quam extra matris uterum, numquam fuisse rationis vsu, nec perfectæ cognitionis radijs destitutam.

Tertium deniq; mirabile, quod sanctam hanc matronam non parum illustrauit, fuit, Tertium in quod beata eius filia, gloriosissima sc. Deipara, S. Anna sine peccato originali, aut vlla macula in gratia ab illa concepta fuerit; quod singulare sanè fuit priuilegium, ac nemini nisi S. Annæ foetui concessum. Hoc vt probemus, meminerimus oportet, duplex in sacris Litteris pondus ac mensuram contineri, vnum sacris, alterum rebus profanis ponderandis ac dimetiendis; quorum illud sanctuarij, hoc commune ac vulgare dicebatur. Vnde Leuit. 27. legitur: *Dabit quinquaginta siclos ad mensuram sanctuarij* & alibi eodem in libro, *Emi potest duobus siclis, iuxta pondus sanctuarij.* Vnde hoc modo concludo, si sanctuarij mensura à communi & vulgari discrepat, par etiam est, mensuram ac pondus, quo sacratissima Virginis, diuini illius sanctuarij & admirabilis matris Dei res ponderamus, plurimum à pondere ac statera differre, qua aliarum mulierum & virorum, qui velut plebs & vulgus sunt, statum, qualitatem, perfectionesque ponderamus. Quidquid in Virgine est, & omne eius pietum, valor & existimatio, ad rerum sanctarum beneficium appendendum est. Commune reliquarum creaturarum pondus, & mensura vulgaris hæc Virginis est, *Omnes in Adamo peccauerunt, & mortui* status differunt & illud Psalmi *Ecce enim in iniquitatibus concepit me mater mea: quasi dicitur, Vita mea ab aliorum vita non discrepat, eiudem pietij est, ad dem ap. 1. Cor. 15. penditur pondus, cum in idem conceptus sim peccatis, quibus alij.* Verum separatim diuersumque ab alijs pondus habet Deipara, cum à communi ipsa fuerit clade exempta; & vniuerso mundo peccati originalis aquis adobruo, sola id ipsa euaserit.

Huc peregre facit, quod in Esther historia proditum est. Cum enim perfido Amani iunctura & mitigatione in regio Assueri concilio.

Leuit. 27. Leuit. 5.

Virginis est, Omnes in Adamo peccauerunt, & mortui differunt & illud Psalmi Ecce enim in iniquitatibus concepit me mater mea: quasi dicitur, Vita mea ab aliorum vita non discrepat, eiudem pietij est, ad dem ap. 1. Cor. 15. penditur pondus, cum in idem conceptus sim peccatis, quibus alij. Verum separatim diuersumque ab alijs pondus habet Deipara, cum à communi ipsa fuerit clade exempta; & vniuerso mundo peccati originalis aquis adobruo, sola id ipsa euaserit.

Huc peregre facit, quod in Esther historia proditum est. Cum enim perfido Amani iunctura & mitigatione in regio Assueri concilio.

cilio generalis in vniuersam Iudæorum gentem mortis lata esset sententia; rex ipse uenit Esther amore illectus ab hac eam sententia excipiens, sic eam est allocutus: *Non morieris Esther, non enim pro te, sed pro omnibus hac lex constituta est.* Quod rex ille Persarum in Esther gratiam olim dixit, communi eam strage excipiens; id ipsum à totius vniuersi rege ad cœli terræq; reginam dictum fuisse fit uerisimile, dum ab ea æternum illud decretum, quod peccati mortem comminabatur, & in omnes omnino mortales latum erat, abstulit: *Non morieris.* Mardochei nepti dictum fuit, & à generali Iudæis omnibus impendente decretaq; mortis sententia eriperis; sed S. Annae filia dictum fuit, *Morte peccati originalis in utero matris non emorieris, ab ea te Deus excipit, te solum excipit, non enim lex illa tibi, sed ceteris constituta est.*

Hæ ergo sunt excellentiæ, Auditores, prærogatiua, & mirabilia, quæ sanctæ Annæ honorem uirtutemque, uelut indiuiduæ quædam comites, semper sunt comitata. Eius uisistis sanctitatem, integritatem, uirtutum complementum, meritorum thesaurum, immensum gratiarum pelagus, & simul uarietas animæ eius perfectiones; quarum de causa eam communi scœninarum turbæ efferimus, & præ reliquis terræ matronis laudibus cumulamus. Ex toto ergo eam corde honorate, nobilitatem eius, progeniem, decus, & genus ad sanctuarij pondus appendite; nolite uero ad uulgarem aliarum creaturarum mensuram excellentiarum ac meritorum eius pretium ualoremq; ponderare. Nihil in illa uulgare, sed omnia rara & singularia, omnia magnifica, & eius altitudinem redolentia; nihil in ea uile & exiguum, sed omnia extra communem rerum ordinem, & mirabilia, fuit deniq; primum quoddam & eximium omnipotentis Dei in terra opus.

Ceterum his illam dotibus & perfectionibus à Deo donari, ac prærogatiuis condecorari oportebat, cum ab omni eam æternitate destinasset & præuidisset, uelut primum ac princeps ad mundi redemptionem, & in primis necessarium instrumentum, nimirum ex uarietas naturæ humanæ massæ ac turba selecta, quæ eius foret Virginis mater, quæ Messiam, Dei filium ac totius esset uniuersi Saluatorem allatura. Cœlum sanè uniuersos suos

in illam thesauros & promptuarium effudisse oportuit, quò inter omnes Adæ filias, & orbis totius mulieres primam à filia sua eam redderet ac principem. Hanc ergo honorate Christiani, uestra illi uota offerite fideles, eius mensuras dimetiuntur, & æternis eam numquam non laudibus cumulate.

Quam hoc porro æquum est & rationi consonum beatissima mulier! cœlum, terra, homines iuxta atque Angeli nimium quantum te honorare, & omni quo possunt modo laudare ac prædicare tenentur. Fuiisti namq; è primis Ecclesiæ lapidibus fundamentalibus, è primarijs redemptionis nostræ operibus, è præcipuis gemmis in Summi Pontificis rationali collucentibus, deniq; è maximis orbis miraculis & prodigijs. Fuiisti adhuc paradisi ille terrestri, in cuius medio Virgo beatissima uelut generosa quædam arbor consita, Iesum Christum, æternæ uitæ fructum, nobis protulit. Fuiisti lignum illud Sethim, lignum æternum, & omnis corruptionis expers, è quo arca Testamenti compacta fuit, in qua non iam manna, nec legis tabulæ, sed ipsemet legislator requiesceret. Fuiisti benedicta illa uiuentium terra, quæ sacratissimam Virginem genuit, semper in gratia uiuentem, & numquam peccato mortuam, & per eam ipsummet uitæ auctorem Iesum Christum mundi Redemptorem. Fuiisti denique, ut quidem D. Hieronymus ait, illa Isaia: *verba, Egredietur uirga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet.* interpretatus, uirga illa Iesse, è qua Virgo mater uelut uirgula, & Iesus Christus ceu regius quidam flos pulularunt. Horum omnium ob causam & hisce titulis, summo te honore prosequimur, tibi que communi omnium summisione pietateque supplicamus, ita ut nobis tuis ad sis precibus & intercessionibus, ut tandem à Deo optimo maximo delictorum in hoc mundo remissionem & indulgentiam, in altero uero gloriæ eius possessionem impetremus, ad quam nos dirigere dignetur Deus Pater, uirgenitufque eius Filius, ac gloriosus

Spiritus sanctus,
Amen.

Virgo à peccati originali le-ge excipita.

Omnia rara in S. Anna fuerit.

S. Anna ab omni æternitate destinata in matrem Dei parat.